Vasárnap. 48. Szám. Május 22-én. 1859.

KOLOZSVÁRI KÖNYVTÁR.

Megjelenik e lap minden Szerdán, Pénteken és Vasárnap. Előfizetésünk minden cs. k. postahivatalnál, s lapok bármely más hivatalban szintén beállhat. Ára évnegyedre 3 fl. 15 kr, félévre 6 fl. 30 kr, évre 12 fl. 60 kr új pénzben.
A lap szellemi ügyeit illető közlemények a szerkesztőség hez utasítandók.

SZERKESZTŐI SZÁLLÁS: Az Ó-városban, Vizi-utcza, 231. szám alatt.
KIADÓ-HIVATAL: A Küsépotezában, STEIN könyvkereskedésében.

Hirdetések közzétételért, egy hasábos egy sor után 7 ujkrért; nagyobb betükből fél pet elengedtetik. Minden hirdetési bélyegdij előre befizetendő.
A lap anyagi ügyeit érdeklik: u. m. előfizetés, hirdetések, reclamatiók stb. a kiadó-hivatalhoz utasítandók.

(H) **A csatatér Felső Olaszországban.** (Folytatás.) — Megjegyzendő még, hogy egy folyam védelmezésére nem elég az, megett felállítni a harczcsapatokat, hanem a védőnek nehány nevezetesebb katonai pontot erőditések és hidfők által oly módon kell tartania, hogy necsak biztositva legyen ágyui körében, hanem még a mellett bármely percben akadálytalanul átszállhasson a másik partra, s így a védelmi állásból mindig támadást is kezdhessen. Ha a védelmezőnek ily pontok vannak birtokában, ő a vizeket ura, s csak mint olyan védelmezi azt a szó teljes értelmében.

Egy pillantás a földabroszra meggyőz, hogy a fentebb említett harczterr, azaz: Felső-Olaszország térterülete, a mely egy hadjárat kimúlásái és végpontja közt, tehát a Ticinotól a vecleneezei vidékig egy kis, csak a homlokvonalon (Ticino-vonal) s a bal szárnyon (Po-vonal) támadható meg. A hegyvidék miatt, a mely e harczterét északról bezárja, nem lehető az operatio nyugatról kelet felé, s így a jobb szárny megkerülése lehetetlen, mivel itten a közlekedési vonalok nem olyanok, hogy azokon nagyobb hadcsapatok mozdithatók lennének. A nyugati és déli határ tágabb értelemben véve szabad, a mennyiben az egész szélthen, a schweizi és tiroli hegyek ajtatói az Apenninek lábáig, szabad tért nyujt netaláni támadási combinatiókuak.

A nyugatról keletre vezető számos ut, valamint főleg a mindenfelé elágazó tömérdek sok összekötetési vonal annyira kedvez minden összeszerüntí mozdulatnak, hogy az egész emlitett terület, ugyszólván, egy támadási vonalnak tekinthető, a mely több működési vonal tervének kedvez, a melyek mind egy egyetlenbe összevágnak.

A Ticinotól a Mincioig, mely részlet a lombardiai térség nevezet alatt ismeretes, a Pónak két, az Alpoktól jövő, tekintélyesb mellékfolyójával találkozunk. Ezek: az Adda és az Oglio, a melyek közül jóllehet egyik sc felel meg egy hadfeldllitás igényeinek, de mint utóvédcsapat álláspontja egy lehető visszavonulás biztositására nagy szolgálatot tehetnek.

Az Adda Lecconál lép ki a Lago di Comoból, s ugylátszik délfelé való folytában Brivioig csak e tó folytatását képezi, miután ¼ mfd szűkes völgy-öle az emlitett helyig vizterületek és rétekből áll, a valamint a tó, úgy cz is, törpebb hegyvonalokkal van segélyezve. Ezen vizterület, a mely a völgy felső részét foglalja el, mint összefüggő tavak Pescarino, Garlate és Olginate tavak nevezete alatt ismeretes. Az utóbbi nevezett tónál kezdve Brivióig az Adda széles rétéken és lápokon át három ágra szakadva, változó szélességgel, s ahoz képest hevesebb vagy nyugalmasabb hullámzással folydogál. Brivionál a völgy anyagnyira elszorul, hogy középszámitás szerint alig 50 öl széles, s a folyó itt sodró gyorsasággal rohan a Brembo torkolatáig Canonicanál. A sebes cses, meg a sziklamederr miatt Robbiaten alól deltz nem hajózható tovább a folyam, minélfogva a jobb parti részen egy nagy csatorna vonatott, neve: Naviglio di Paderno, mi Bremho torkolatnál kezdőnek a folyam elágazásai, s itt a hajózás még nehezebbé válik. A partok, mivel a védő halmok itten már elenyésznek, a mivelés alatt álló terület védelmezése tekintetéből, gátokkal vannak ellátva. Az Adda-szigetek, valamint a partok, a melyek itt 800 s nehol 1200 öl szélesek, sűrü bokrokkal vannak benőve. Soltorico környékén, a Tormo torkolatánál, megszűnnek a szigetképződések, a folyam gyorsasága mérsékliódik, s a mélység közönséges vizállásnál 3—12 láb, szélesség 50—120 öl. Magas vizállásnál a szélesség 160, sőt némely helyen 500 öre terjed. Ezen alsóbb mentén az Addának a sürü parti bokrok és berkek miatt megszakadnak, sőt a torkolat legközelebb meg is szünnek. Mint emlitők, a folyam hajóhatósága igen feltételes, s Trezzo és Lodi közt egyáltalában nem is alkalmas e czélra; innen kezdve kedvező vizállás idején 1000 mázsás rakhajókat visz. Trezzotól kezdve a jobb parton egy csatorna (Martesana) van vonva, a mely a folyót hajózhatlan vonalán Cassanoig kiséri, s aztán nyugotra kanyarodik, hogy Ticinótól jövő Naviglio grandeval éppen Mailandnál egyesüljön. Hidk vannak Lecco, Trezzo, Cassina, Abdal Busca) Vizzighettonénál, figyelemremélto átmeneti pontok Olginasco Imbersago és Formigaranál. A Tormo torkolatán alól mindenütt könnyü hidat vemi az Addán, a melynek mellékfolyói majd mindenütt átgázolhatók, s így katonai szempontból nem igen birnak fontossággal.

Az Oglio a Lago dJscot Sarniconál hagyja el, Pumenengoig egy ágban foly sok kanyargással, gátokról védett rétek, gyümölcs és szőlőkertek közt; Pumenengotól kezdve Acqualunga több ágra szakad, s nyárfa és rekettyebokrok közt halad. Utóbbi helyen a folyam összegyülti ágait, s ugy kanyarog a Po felé, miután szűcs és gyakran mocsáros helyek által szakgatott rétek és gabonaföldeken vonult át. A meder e vonalon kiszélesedik, csekély vizállásnál 30—60 öl, magas vizállásnál 60—120 öl, változó mélységgel, első esetben 2—12 láb, az utóbbiban 6—18 láb. Esése mérsékelt, s a torkolat felé lomha. Az Oglio Pontevicotól kezdve a Poig 1200 mázsás hajókat Piccinttan s Sesia alsó részén és a Serivia környékén, ugyszintén a vecleneezei vidéken a Mincio és az Etsh között, Roverbella és Villafranca-tól délre Mantua és Legnago tájáig, nyugoton a Valli grandi, Veronesi és keletre az Etsh vidékén, végül túl a Pon a Naviglio di Bologna környékén.

A rizsföldek birodalma, kivévén a mocsáros folyampartokat, a fegalantabb fekvő völgyrészeken terjed, s halvány-zöld színnel, fák s minden változatosság nélkül, egyhangulag nyulik tova. Emberi lak is csak nagy ritkán fordul itt elő. A térség tömérdek csatornák által, a melyek posháró vizet tartalmaznak, egyforma nagyságokban, szintén szabályszerüek hossza középszámitás szerint 1000 ölnyi. Csak a kövéren tenyésző zöldségfeel boritott gátak, a melyek e csatornákat körülveszik, nyujtanak némi változatosságot, a mely kevéssé egyhangu és vigasztalau kinézést kölcsönöz a vidéknek. Mihelyt az elvetett rizs tavaszszal pár hüvelyknyire nő, felnyittatnak

KIRÁNDULÁS BRUSZÁBA.

báró **Orbán Balázs**-tól.

(Folytatás.)

Mig ezek történtek Bruszán, szalatt Orkhán folytatte hódításait, Ermini Bazár, Ajangöl, Kandierit bevette s nemsokára Aidos és Szemendra falain lobogott az oszmánok zászlója.

Aidos bevételét egy érdekes kalanddal kötik össze a török történetirók, t. i. a görög parancsnok leánya meglátja a vár falairól Ghazi Abdurrahmánt, szerelmes lesz a szép leventébe, s egy levelet küldött levelben melyet lakahoz hengerít) adja tudtára szerelmét, egyszersmind módot nyujtván neki a várbai bémenetelre; következő éjjel a szerencsés Abdurrahmán felmász a lecreszlett szétlajtorján, s a boldogság özönében elfeledkezi lajtorján Abdurrahmán kalandi szintén felmásznak, a kapuk kinyittatnak s Abdurrahmán, kit Orkhán aidosi parancsnoknak nevez, nőül veszi a szép hölgyet, ezen házasságból született Kara Abdurrahman, atyja vitézségének s dicsőségének örökse, kinek nevéve sokáig oly ijesztőleg hatott a görögökre, hogy midőn az anyák fejeskodó gyermekeiket ijeszteni akarák, csak azt kello mondaniok, hogy jön Kara Abdurrahman.

Aidos bevétele után Nicodemia előtt jelent meg Orkhán, melynek parancsnoka kalo Jáni megszökik s Kojun Hiszárba (Bapheum) menekül, Orkhán bevesi ezen várat, s az így kézre került Kalo Jani uram leütött fejét egy lándzsara tüzvén, Nicodemia falaira felültetí, melynek látásától úgy megijedt az őrizet, hogy feladta magát.

Innen Nicaea ellen vezeti sergeit, de itt **nem boldogult oly könnyen, mert csak két évi** ostrom után adta fel magát az. Szolimán pasha (kit Allah-Edám halála után fövezér volt) Orkhán idős-fia nyugtalanitá meg többször a nicaeai parancsnokával, ki kevés idő alatt bevette Tarakli, Kojuikot, Mudurnut és Gemlekett.

Eddig csak a görögökkli foglalkozással egyiitá birodalmát Oszmán és Orkhán, de a szelcsuki birodalom romjain felemelkedett tiz beyi birtokai bántalmunt terjedtek egész az Olympusig és a Taurusig; a karamaniai bey, Mehemed bey a nihiicei begyev, halála alatt egyesité ezen nagy tartományt; halála után két fia Acsán bey és Turszunt bey veszekedtek a hatalom felett, az utóbb Orkhánhoz menekült, s több vérakat igért neki, ha testvére ellen segíti, Orkhán örömmel fogadta el ezen ajánlatot, egy hatalmas hadsereggel előre nyomul s az Ulubád (Byndacus) partjain több városokat meghódit; Acsán bey Pergamoba menekül, s Orkhán Hadzsi Ilkid vezér közbejövén a két vérszövetségre testvért, de alig távozik Orkhán, Acsán bey megtelti testvérét, Orkhán visszatér, a pergamoiak kiadják a testvérgyilkost (kit Orkhán Brusza börtönzött be) megkötötték, s Orkhán egész karamaniát hatalmában kerité.

Mig Orkhán szárazi hadereje ellentállhatatlan terjeszte hódításait, az atalt tengeri ereje is fejlődött. Ajdincsik (Cyricus) és Tirliahan alkotmányi fiolája egész Bizanczig elhatolt egy alkalommal; Domestikus ugyan visszaverte őket, de a császár jónak hitte egy oly hatalmas szomszéddal békében élni. Azért kövelcket küldött Orkhánhoz hódolatának bizonyitására, s leányát Theodorát Orkhánnak adta nőül, a lakadalom igen nagy innepélyességgel tartatott Szelymbrián, 1346-ban. Következő évben Orkhán egész családjával meglátogatta apósát Skutariban, hol igen nagy pompával s innepélyel fogadtatott. Theodora átkuldetett a főváresban anyja és testvérei látogatására, s aztán visszatért férjével Bruszára.

Ezen látogatást több évi béke követte, melyet birodalma belügyeinek rendezésére használt fel, Bruszát s Iseniket nagyszerü épületekkel ékitette fel, összeseregletí mindenfelől a sok hütös s az Olymp szikláira feltettett magányos lakjaikban a természet nagyszerüségével fellelkesülten a keleti költészet gyönyörüségét tanegtik Brusza felett. Ilt lakták a város ostromának szerepelt szent hősikön (Abdal Murad, Gúchli Baba, Abdal Musza) kivül a hires Mollah-Huszref (a Huszsu Shirin megszerzője), Sheikli-Mullah a törökök első regényes költője, Wasxi-Ali, Bulgay regéinek fordítója, a kisértetes Khiáli, Doli Burader (bolond atyai) az első lyrikus, a második a keleten igen kedvelt (buja) szerelmes költeményeiről hires, Abesztani sheik Alfenari, a nagy bíró s több vallásos és tőrvényes könyvek szerzője, s más száz meg száz hires szent, kiknek elsorolása hosszadalmas lenne.

Ezen hosszas nyugvás után 758-ban (1357) Orkhán fia Szolimán pasha a Helespont partjain jelent meg harczvágytól szomjas hadseregeel, hogy Európába átszálljon s a felhuld hatalmát, hajói nem leven az átszállásra, két tutajt készittetett s 80-ad magával egy szép estvén ejelen átszállott a szoroson, meglepte Tzympet, bevette a Clorido Castro falaira tüzte fel a félholdat, a Szolimán sijándékai által megveszteget görögök magok szállitották át hajokon 3000 oszmánit, kiknek megérkeztével Szolimán legközelebb Kalipolis (Galipoli) ostromát; még ezek történtek, a császár sógora Paleologus feljázad, a császár Orkhánhoz folyamodik segélyért. Szolimánt 10,000 lovassal elkuldvén, a Hebros (Maritza) partján tönkre verte Paleologus sergeit; ezen győzelem után Cantacuzen Tzymze visszaadása felett alkudozott Szolimánnal, s már meg is egyeztek 10,000 arany váltságdija, midőn egy földingás halomra döntötte Kalipolis falait, az őrizet és a lakosság ijemültem menekült a városból, Szolimán pedig megrohanja a véttelen várost, bevezi s leomlott falait felépiti. Ezen véteilen által nemcsak felbontatott a Tzymze feletti alkudozás, hanem Szolimán előre nyomulván, bevette Bulair, Malgarát, Ipsalát (Kypsele) és Rodostót, s a főváros felől fenyegetőleg közelget.

A császár, Cantacuzen János érzékenyen panaszkodott vejének (Orkhánnak), hogy az a kötott kötelék minden oldalról megszegve, Orkhán azt feleltle, hogy nem fegyveres kéz, hanem Allah akaratja idézte le Galipoli falait.

Kevéssel később Szolimán egy sólyom-vadászat alkalmával leesett tovább s meghalt, a Bulair mellett temettetett el. Alig vár sir, megjelent inkább tiszteloének a törökök, mint a bizodalom 2-dik fövezérjének sirjit, ki Oszmán hatalmát alpitánlta Európában; még halala után is megjelent Ghazi Orkhán uló s diesö hirü Európa könyezett égi hősök kiséretében, azt mondják a törökök, midőn a hitetlenek egy alkalommal szidalkatnál partra szállottak, s szokat a tengerbe kergetve vissza.

Szolimán pashát nemsokára atyja is követte sirjába, egy évvel később, 75 éves korában, uralkodásának 35-ik évében meghalt.

Orkhán a bátor és szerencsés harcznok, a nagylelkü uralkodó, az okos kormányadó megérdemli mindazon dicséretet s magasztalást, mit a török történetirók ráruházuak; különjője szinében szép volt, mélóságos termet, tündöklően szép arcz, különösen egy hal fule mellett fekete jegyet énekeltek meg a keleti költők, melyet egy tájbeu őszi mákszemhez hasonlitottak.

(Folytatjuk.)

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

a szilipek, a csatornák megtelnek, hogy víztartalmuk által, a nedvi időröl-időre kipótolatik, a földeket folytonosan clárasztva tartsák, s ugyszólva mocsárossá tegyék.

(Folytatjuk.)

Humboldt emléke. Egész Európát megrázkódtatta már azon mély fájdalmat okozott gyászhir, hogy Humboldt Sándor meghalt! Nemsokára a tengereken túli világok népei is fognak emlékének egy mély fohászszal, egy rezgő könnyuel adózni.

Humboldt szelleme hasonlitott a nap áramló sugaihoz. Meddig ez a földre fényt s meleget terjeszt, mindig fog az ö működéseinek is eredménye az utókorra egy most még alig gyanithato jóllétet áraszztani. Mig csak az emberekben az igazság buvárlata utáni vágy végkép ki nem alszik, addig lángeszének roppant vivmányai meteorként fognak ragyogni az összes tudományok láthatárán.

Az eddigi halandók közül csak neki vala femhagyva, hogy minden nyelvek birtokával a Hymalajtól az Andesekig s egyik sarkövtól a másikig górés távcsövekkel s deleles szuronyokkal fegyverzetten, a földi paránvok legkisebbikétöl az égitestek legmagyobbikáig mindent megbiióliva, a természeti titkos erök egymásba kuszált jelenségeit szétfejtsehesse. Ezért leereszkedett a vihanzó tenger feuekén viruló csalitok közé, le a tüzet okádó vulkánok fázó lávát tartalmazó katlanaiba. Fölemelkedett az uj-világ legmagosabb kúpjára s onnan hallgatta a lábai alatt czikázó villámok s esattogó mennydörgések égizenéjét, számba se véve, hogy a körülötte megritkult körlég, szemeiből könyek helyett vércseppeket csikart ki. Emyi földi s égi tünemények legterjedtebb ismeretével kiszabta végre földünkön magát az egész mindenséget elözönlö áramlási jelenségek ivkarajos határait is.

Csak az ö számára volt femtartva, hogy a természet titokteljes méhéböl fölmeritse azon igazságokat, melyek erejével megrendithette azok hatalmát, kik gyengeségök öntudatában szerették tanaikat a homály bübájos mezébe burkolni. Ö merte elöször lerántani e leplezett torzalakokról a végzetteljes fátyolt, s felnyitotta a terneités történéneket évezredek óta általok zárva tartott könyvét.

E minden eddig élt bölcsek legbölcsebbike tudta csak felkarolni az egész világegyetemet az ö összes tüneteivel, s csak ö birta ezeket ered ti alapokaira visszavive egyesiteni. A tudományok minden ágait s a buvárlatok minden nemeinek eredményeit összontositotta halhatlan müvében, melynek „Kosmos" a neve, s mely minden mivelt ember biblijává vált. Talán évezredek fognak eltelni, mig az övéhez hasonló szellem fog ismét az élet szinpadára feltünni; valamint egykor évezredek szükségeltettek egy olyannak megjelenéhetésére, ki a tévelygö lelki szenvedelmek tömkeleqében tudományait az igazabb hitnek utját.

„Elkülöníthetö nagy szellemre bkitöleg lehegjen örök idökön át a föld minden népei felett!!!"

Humboldt a minden tudományok fejedelme, kinek barátságát **koronás fök** keresték, ki minden tudományos akadeniák tagja s minden rendjelek birtokában volt, roppant könyvtárának közepette egy sima tölgyfa koporsóban volt kiteritve. Ravatalát forróvi növények közzötte, lábainál jégkori virágfüzérek hevertek, melyeket ö hóditott volt meg egykor az egyenlitö alatti magaslatok különbözö szinvonalain a tudomány számára. Temetésén mindazon világrészek, melyeket életében beutazott, személyesitve voltak benne szülötteik által.

Humboldt Sándor csaknem 90 évig küzdött az összes buvárlatok bár rögös, de elemenyüds útain. Szerelmét csak Minervával osztotta meg.

Humboldt, mint a szeretetreméltöbb egyéniségek egyike, nem birt a franczia tudósok elbizakodásával, se az angol iskolesek csalhatlanságáról önhitségével, hanem a valódi világpolgári humanitás kifejezése volt. Ö az idegen nemzetiségek szabadságának elhyomása ellen épp oly lelkesen harczolt, mint a mily forrón védte hazáját a kényuri befolyástól. Mint tökéletes világpolgár a nemzetiség és vallásbeli különbségnek még árnyalatait se türte. Szeretetével az összes emberiséget karolta, ölelte át. Neve a befejezett cosmopolitismus megtestesült eszményképként fog minden idökön át ragyogni a történelemben.

Nekem is volt szerencsém részesülhetni magaszatos jószivüségében. Felejthetetlen tanitóm Liebig és Dumas közbenjárására oly ajánló leveleket nyertem töle, melyek segédjével meglátogathattam Brazilián mak akkor csaknem hozzáférhetetlen gyémánt bányáit, s melyek gyámolitásával sikerülhetett csak, az ismeretes Wilkes-féle kutató expeditióhoz csatlakozhatnom.

Hódoló tiszteletlet kivántam most én is áldozni idvezült szellemeuek!

Egy erdélyi természettudvár. *)

Háromszék, május 19. 1859. — A Rikán belöli protestans egyházkerületek közgyulésében f. hó 4-dikén S. Sz.-Györgyön az elindult gymnasium ügyében a következö kiemelendöbbek tárgyalattak ki:

1). Számba vette és elöadta az igazgató választmány az azon gymnasium számára tett alapitványi ajánlatokat, melyeknek összege mintegy 73 ezer p.-fira menven, annak nagyobb részét tevö falu községi ajánlatok tiszta részletezésében a következök: Sz.-Borosnyó 1300, Zalán 420, Ilyefalva 2100, Uzon 1050, S. Sz.-György 24,000, Dálnok 666, Albis 210, Márkosfalva 105, Alcsernáton 2100, Maxa 2000, Zágon 2100, Árkos 300, Málnás 400, és a hodzai havason birtokló község együtt 4200 uj frtokat ajánlottak, azaz: körülbelül 40,000. — A mi ezeken felul esik, az ev. ref. egyház közönségek, és magánosok ajánlata; de ez tiszta részletezésében azon gyülés jegyzökönyvében nem emelteteti ki.

2). A márcz. 2-ki gyülésében tételett pénztárnoki választással többen nem leven megelégedve, uj választás határoztatott, mely f. hó 24-re napoltatott el Kovásznára.

3). Gymnasiumi igazgató tanársága a gyülés kijelölte: m.-vásárhelyi tanár Szabó Sámuel, és ottani segédtanár Vajna Sándor urakat: különös közsépajtással pedig szászvárosi tanár Szabó György urat. — Mig ezekböl a kinevezés az ev. ref. föconsistorium által megtételik, addig az igazgatóságot a kinevezett 20 személyü választmány viszi, mely összeül minden hó 1-n. és 15-n.; s ha ez innepre esnék, a következö napon. — A kinevezendö director számára 800 uj forint, és illendö szállás van határozva.

4). Az uj gymnasium számára nagyon kedves végrendeleti ajánlatot tett dálnoki ev. ref. pap és esperes n. t. Ferenczi János ur, 1200 darabból álló könyvgyüjteménye felöl; valamint mlgs. Horváth László ur is 500 darab könyvei felöl. Megéljenezteték. — Együtt ezekkel kézhez vételni határoztatott a gymn. számára a josephstadti volt politikai foglyok által ajándékozott könyvek is.

5). Végre emlités tétetett az oszporások által az egyházakban fizetendö pénzmennyiség, és azok szavazatjoga szabályozása iránt; de ezen kérdés a jelen viszonyok miatt máskorra halasztatott.

r. l.

Ujdonságok.

— A városi majorság pénztár folyó évi kiadásai a katonai fiúk-laktanyák folvételével tetemesen növekedvén, a közvasári tanács a m. helyfatrásig helybenhagyása következtében az ez évi egyenes adó mindenn irtjára városi pótlékadó czimen 34 ezstr. krajczár rivatali szab. Az egész ev összegzet fele részben most, a más felét pedig a még hátralevö két evnegyed alatti két részletben, julius végével és oktober végével kell befizetni.

— Bécsböl értesultunk, a kézdivásárhelyi f. hó 8-án történt egés alkalmával rendkivüli szél fúlt, csupán a polgárság erélyének lehet tulajdonitani, hogy a derek szekely város nagyrésze a lángok martalóca nem lett. Kiemelik Nagy Károly helybeli mészárost, ki egy égö ház tetejéröl ala a szobákba zuhant, felölt hogy szerencsén esésének is megmaradt.

— Uj-Vincze nevével alig ha találkoztak olvasóink. Aikalmasint hazánk legifjabb telepe, mely annak köszön létét, hogy a Marosnak 1850. kiáradása Vincz parti részét elseperte, s az oli lakott, ugyvezetö fekete nemesek földesurkodtak, s az országut mellett, Szászváros fele mintegy 30 egyforma lakházat épitettek a oda telepedtek át, melyek ellenében, az országut más felére most már mások is kezdtek telepedni. Az uj telep Alvinczétöl majd egy óranegyedre esik, azért a vicinali hasonlóra birtozk. Ezen hosszas bevezetés után azon rövid de szomoru megjegyzésünk van, hogy f. hó 11-kén két ily telek lángok martalóca lett, s bizositva egyik sem volt, holott Alvinczen mind a két magyar társaságnak ügynöke van.

— A Bécsben f. hó 15-én végbement lóversenyen, melynek az idö egyáltalában nem kedvezett, az 3500 frt értékü polgári díjt örö Teleky Domokos ur Rodomont nevü 3 éves mene nyerte el.

NYILVÁNOS KÖSZÖNET.

A helybeli ev. ref. fiúiskola javára rendezett, s az e lapok hasábjain is több izben megemlitett tánczestély tiszta jövedelméül 343 forint lön legközelebbről iskolai pénztárunkba beszolgáltatva. Midön ezt köztudomásra juttatni szeretném alkalmat, megragadom az alkalmat hazafiui köszönetet szavazni a buzgó rendezöknek, s mindenek fölött a város és vidék lelkes polgárainak, kik ez által is részvétöknek fényesen bebizonyitották, miszerint ezen intézet minden alkalmat megragadni, melyben a közjó előtérbe állitásának hódolni. — M.-Vásárhely, maj. 10. 1859.

Az iskolai elöljáróság megbizásából.

Mentovich Ferencz,
igazgató tanár.

*) A bécsesi levelében emlitett értekezést nem kaptuk. Szerk.

Nemzeti szinház. — máj. 19-kén adatott „Az ezred leánya" vigjáték. Follinusné a más hösnöjét kiválóag kellemesen személyesité, s igen tetszett. Az előadás elég jól volt. Felvonás közt Nagy Lajkó czimü mü remeltuk hallatá tilinkóját; s a közönség a valóban hámulatra fogadta. Megjegyezzük, hogy furulyája sokkal kisebb mint a pásztorainkné ismert furulyák, hangmagassága a picculoé; éppen ezért inkább valamely csodás fúvóstalie — pacsirta enchlest, mint fuvó hangszer dallamát hallottuk, inkább bámultuk mint hallottuk. Egy vidékről jött uraság nem akará hinni, hogy a hüdö-müvesz szájában bem valamely egyéb fútyoröló eszköz ne volna. E hangszer a zenemüvészet egy oly bizarr eszköze, miként hinnünk lehet, hogy a külföld meg nem fogadta el fog hamarist, mint magunk, kik a furulyaszót mindig hallják berezeinken.

Sajtóhibák. Lapunk közelebbi száma sajtóhibákra nyuvathatn 30. sorban „aulistikája" helyett „auristikája". — A legutóbb rovat utolsó végszóban „ja ernai" helyett „járnai" olvasandó.

Kolozsvári piaczi ár, május 19-kén 1859. — Becsi mérje ószrák becsben. Tiszta buza 3 fl 30 kr. — Elegy buza 3 fl 10 kr. — Rozs 2 frt 5 kr. — Árpa 1 ft 68 kr. — Zab 1 frt 68 kr. — Törökbuza 1 frt 68 kr. — Pityóka 1 frt 68 kr. — Marhahús fontja 12 kr uj pénzben.

Politikai hirek.

— Párisi levelezök jelentik: A császárné 12-én elnökölt legelsözor a titkostanácsban, — egy beszédet tartott, mely nagy tetszést vivott ki! Hirszerint a császárné mint regensnö egy rendeletet irt alá, mely a történvhözot tesi ülését még egy pár héttel meghosszabbitja. — A dijoni fönök a maga körebeli tisztviselöihez körlevelet bocsátott, melyben fölhivja azokat, hogy a jelen harczi körülmények közt szogorun örködjenek a sajtó felett, tulzott s hamis hirek terjesztését akadályozzak a mostani kivételes idöszak alatt a beszédbeli vétségekre is örügyeleumet legyenek; mert jelenleg kell ám minden érzést azon egyetlen gondolathan központositni — Franczinország szászlója, Franczinországé becsülete.

Nem titok többé — irja az „A. A. Ztg"-nak egy levelezöje, — hogy Malakoff hg szabad kitörést engedett a maga hoszankodásának azon szerep miatt, a melyet vele játszatnak. A titkostanács utolsó ülésében dult fult a miatti haragjában, hogy öt Londonból azért hivtak vissza, mikép Canrobert helyét Nancyban elfoglalja, mint a „Moniteur" Németország megnyugtatása végett mondotta vala. A császárnak sohasem volt szándokában Pelissier mint konnetablet az országban levö katonai erö élén s mint a föváros urát maga után hátrahagyni. Csak egy hajja hir tehetett föl a császárról ily elöadatási hiányt. Nem lehet ismételni azon rogopósi kitételeket, melyekkel az öreg vasgyuró a maga állasával, az egész kormányzattal való elégedettenségét, s az elleni utálatát kimondja. Már Krimban vett volt egyszer szabadságot magának egy hozzá a tuileriakhöl távirt hadtani utasitásra egy egyszerü M.... t táviratni vissza. Minden szájból kijövö szó jeleuleg egy F.... vagy b...tól van kiséve. A botrány már nem lehetne nagyobb a legfelsöbb kormányközökben. Ily körülmények közt a császár a legbölcsebb cselekedet fogja a mint hiszi, ha egy kissi, két hónap alatt elegel teendett a maga hadi dicsösegére nézve, hogy bahérökkal terhelten tarthassa bevonulását Parisba. Innen a hir is, hogy az egész háboru tovább nem tarland.

A Napoleon hg hadiserge felöl irják, hogy már tökéletesen szervezve van, maj. 14-kén reggel a táborkari tisztek Toulonba mentek, a hol nem tudni, minö rendeltetésre, hajóra fogmának szállni. A herczeg maga most egyelöre Genuában mulat, hol jövö héten Ctotilde hgnö is meg fog érkezni.

Párisból, a Jurien de la Graviére tengernagy küldetése czéljáról, vagyis az adriai tengeren levö osztrák kikötök ostromzárásról a poroszok „Nat. Ztg."-nak igy irnak:

„Magában véve értetik, hogy Trieszt, és a német szövetséghez tartozó partvidék e rendszabály alól ki lesz véve, miután itt (Párisban) még most gond van rá, hogy Németországgal minden nemüségek elkerüljenek. Vetenze ellení katonai működésekről egyelöre még nincs szó; éppen ily kevéssé látszanak az illetök azt venni czélba, hogy a legatlóbban levö osztrákok ellen Toscanából nyomuljanak elöre. Átalában sajátságos dolog ez az egész. A franczia kormánynak természetesen igen fontos okai vannak arra, hogy a pápát megvédje; ámde ezen védelem csaknem lehetetlenné válnék, ha a háboru pápai területre ülttetnék át. Emiélfogva itt, mint látszik, a legszörtekt ugy akarják kikerülni, hogy a háborut, legalább az első hadjárat alatt, Piemontra és Lombardiara iparkodnak szorítani, azon reményben, hogy a többi azután majd magától jó."

A maj. 10-ki kamarailésben egy pár éppen nem ellenzéki képviselö igen ellenzéki modorban feszegette a császári kormány azon szokását, hogy költségvetéseiben mindig feleslegeket mutat ki, mégis egy évben sem elégszik meg a rendes budget tel, hanem évről évre rendkivüli hiteleket kér.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

— Nápoly semlegessége hallomás szerint Anglia, Poroszország és Oroszország által el van fogadva, s biztosítékuk alá helyezve. Nápolyban jelenleg önkényteseket toborzanak, a mi eddig soha se történt; azok, kik 5 évre állnak a hadseregbe, 40; s azok, kik 8 évre állnak, 50 aranyat kapnak. Egy angol sorhajó (Centurion 80 ágyuval) a nápolyi kikötőben fekszik; több hajót is várnak.

— Az „Oster. Ztg." B u k u r e s t ből következő közlést hoz: „Az oláh kormány közhirré teszi, hogy miután az ausztriai cs. k. kormány összeköttetéseit az ó hatóságaival felbeszakította, miután canellógva a nyilvános közlekedés zsilbaszt va lon.„ s továbbá az ausztriai alattvalók nem bizatnak mint ez mondva volt idegen hatási ótalomra, kényszeritve érzi magát az összes ausztriai alattvalókkal ugy mint oláhokkal bánni sitleni törvények szerint elitéltetni. Ausztriának itt a nagyszámban levő alattvalóira nézve ez éppen nem örvendetes tudósitás, miután egyrészt az oláh hivatalok a vesztegetésnek éppen nem ellenségei, másrészt az ausztriaik iránti idegenkedés nagy és tudvalevő. Bizonyosak abban, hogy nsponkint a legnagyobb igazságtalanságok fognak elkövetkedni és hogy az ausztriai alattvalók azok áldozatai lesznek. Az ausztriai c o n s u l s ág mint hallatszik Bécsbe táviratilag tett erről jelentést, s mihezatarási utasitásokat vár. —

— A p o r o s z képviselők házának máj. 12-kén tartott vitája alatt minden szónok Napoleon ellenes értelemben nyilatkozott. Mindnyájan bizalommal valának a kormány iránt, hogy a kezdeményezésre az alkalmas időt meg fogja ragadni. Legtöbben hangsulyyal mondották, hogy Poroszországnak szabad kezének kell lennie Németországban, s nem kell magát megkötöttelni engedni többségi határozatok által. A „Kreuzzeitung"-párt és katholikus töredék szónokai erőseben hangsulyozták Ausztria érdekeit. A kultusgyminiszter hevezetésével kezdődött a vita. A kormány képviselők politikai tapintatától, s hazafias érzületéről reméli, hogy ámdrát elkerülendik, mi a kormánynak komoly zavarokat okozhatna. A kormány azonban nem akar ebben korlátolólag hatni s az ország valódi véleményéről tökeletes folvilágositást szivesen veszi; mert jelenleg kétszer, sőt háromszor szükséges, teljes egyetértésben lenni a nagy, hü harczkész néppel.

V i n c k e első szónok kifejtette, miszerint lehetlen, hogy Poroszország Ausztria elen menjen Lajos Napoleon mellett; ő első folvonulásul az olaszországi hadjáratot, másodikul a Rajna balpartji, harmadikul Angolország meggyaiatatását, s negyedikul Oroszország tegyőzetését jelölte ki. Vincke vélt Ausztriának. Szárdinia elleni föllépését, minthogy a congressus csak Franczióország készületeinek folytatására szolgált volna, s Ausztria hatalmi állását, ha ez veszélyeztetnék, védő követeli. De még Olaszországban nem forog német érdek játékban, és sem Poroszsem Németország nem kötelezte el magát, Lombardiát illetőleg. R e i c h e n s p e r g e r, a kath. tördék tagja, bizalmát fejezi ki a kormány iránt, sajnálja azonban, hogy roszlása csak Ausztria sommatioja, s nem más ellen is intéztetett. Ausztria veléleti háborut folytat. Németország és Európa hálával tartoznak Ausztriának, hogy Lajos Napoleon kezfyüjet felvette, fenségének megbuktatása végett. S c h l e i n i t z miniszter az előbbi szónoknak visszonozva, hogy a poroszkabinet a béke fentartásának utolsó reményét megkommisitálta az ausztriai sommatio által. B l a n k e n h u r g, conservativ, az állala ismert tártomány népének hangulatát harcziasnak ismeri; csak azon aggodalom uralkodik, vajjon Poroszország a bonapartismus irányában nem igen hoszszutürő-e. Összehasonlitja az ausztriai császár és Napoleon Lajos kiáltványait, sajnálja azon nemzetiségeket, melyeknek vágyuk van napoleoni szabás szerint felszabadittani magukat, a mostani kiáltványt összhangzásba hozza a „napoleoni eszmékkel" (Idées Napoleoniennes), s bizik, hogy Poroszország a dél-németországi hazafias mozgalmat nem hagyja elenyészni, de tulcsapni sem engedi, s addig nem fognak várni, a mig — mitől Isten óvjon — az ország Franczországg Mantua és Venetiát nyujtanak kezet egymásnak. A r n i m Henrik, a negyedik szónok kijelenti, hogy a kormányprogramm valóban német. Ha Poroszország komolyan veszi a dolgot, Dél-Németország bizalmat vesend; Poroszországnak szabad kezének, első helyének kell lennie; Willisen reméltőleg ezért küldetett Bécsbe. A fegyveres beavatkozásnak csak akkor van eredménye, ha Poroszország ura az összes német fegyvererőnek. G i e s k o w s k i a lengyel töredékből a semlegesség mellett nyilatkozik. S i m s o n párányi rokonszenvvel s-m viseltetik Lajos Napoleon iránt; előbb szives hajlammal volt Szárdinia iránt, de azt elvesztette, mivel Szárdinia a forradalmat és a franczia-kat hitte segitségül; visszautasitja azon követelést, hogy Ausztria veszélyes vagy többségi határozat folytán kezdjen Poroszország háborut, de a Franczióországgal való szövetséget dőreségnek tartja.

Berlin, máj. 13. Az általánnak mai ülésében minden szónok Napoleon proclamatiója ellen nyilatkozott és kimondá itéletét, hogy a forradalom Olaszországban a francziák és piemontiakkal egyesül, határozottan a nemzetiség felhivott elve ellen beszélnek és remélik, hogy a kormány erőteljesen lép fel ez elvek ellen.

Egyes szónokok, mint péld. K l e i s t, R e t z o o w Ausztria mellett ezonnali ténylegesség mellett szóltak, mig S t a h l, A r n i m és B o i t z e n b u r g az europai egyensuly fentartására való törekvést sürgeték.

Melczinszki lengyel követ csak védelmi állásra s nem a nemzetiségek elleni fellépésre látja Poroszországot hivatottnak.

Baumark és Fellkampf védik a kormányt a dél-németországi szemezhányások ellen: mire a külügyminiszter szólt, megjegyezvén, hogy senki sem fujtalja jobban mint ő-tudta a Dél-Németországban Poroszország ellen keletkezet rosz hangulatot, de e fajdalma még nagyobb lenne, ha ez érzületet Poroszország önvétke által idézte volna elő; de ez nincs igy, sőt mellette szól azon pozitiv tény is, hogy Poroszország kész szövetségi kötelezettségén felul is mindet elkövetni.

„Igazuljasunak a jövőre bizhatjuk, az idő tán nem sokára eljön, midőn mindenütt el lesz ismerve, hogy Poroszországban ép ugy értik, mi a német becsület és érdek, mint bárhol. Azonban nem ismerem félre a jelen fellengős jogosultságát Németországban; az előttem ugy tünik fel, mint azon vágy, hogy most és a jövőben, a külföldön szemközt mint egy tömör egység tekintessék magát Németország, és mint ilyen erélyének hatalmas sulyát a politikai elhatárzások mérlegébe vesse, oly irányok, miket nem csak örömmel fog üdvözölni, hanem mik ellen egy porosz államférfi sem szegülhet."

A szavazat eredményét közölték.

W i l l i s e n tábornok küldetésének valódi oka a diplomatia szentélyének körén tul nem igen terjedhetett el. Annyi azonban bizonyosnak látszik, hogy a szövetségagyülés azon lehető egyhangu határozatának kieszközlésével van szó, mely szerint a Rajnán szövetségi seregállitatnek fel. Poroszország, melynek, azon esetben, ha nyugot felől harczkész seregek állitatnának fel, lehetett határait is fednie kellene, mindenesetre nagyobb elővigyázattal kivánt eljárni ez ügyben, mint dél-németország, mely a határ ról az ezzel borostatát által nem fenyegetetlik. Továbbá — mint mondják — a szövet-ség területéhez tartozó kikötők semlegesitéséről és a bihorunak a Felső Olaszország földterületére való localizásáról is tartanak értekezletet — Angolország tudomásával.

— „A. B. H."-nak Bécsből máj. 14-kén irjak: W i l l i s e n tábornok ide küldetése s a poroszkamarák tárgyalásairól jött távirdai tudósitások emelhették levék a hangulatot. Kivánjuk, hogy indokolva legyen. A mi különösen a nevezett tábornok küldetéséről hallható, oda megyen hi, hogy Poroszország további közeledése első föltételül a mozgóvá tcendő német hadseregek fövezényletét, — s általán éjszak-Németország fölött hadi tekintetben azon felsőbbséget igényli, mely nélkül egy vagy más oldalra biztosan föllephetni nem vél. Valljon Bécsben-s a többi német államokban is fog-e annyi bizalom találkozni Poroszország iránt, mennyit ily intézkedés föltételez, — egyelőre ki tudná megmondani? Herczeg W i n d i s c h g r a t z Pátervárba küldetése igen is szándék volt; nem is ejtetett el végleges en; hanem mór elhatározottnak látszik, hogy nem fog menni.

T r i e s z t, máj. 15. Egy angol gőzös mn ide érkezett, mely a dalmát vizeken három franczia sorhajót talált, s általok megvizsgáltatott. Több oszirák kereskedőhajó elfogtatott.

T r i e s z t, máj. 16. D o u r o angol kereskedő gőzös Sassennál, Ancona irányában egy franczia sorhajó csólnokas által megvizsgáltatott. Egy két sorhajóból és egy fregathól álló franczia hajóhad azon vizeken czirkal. Minden Lloyd-gőzös Trieszthől Velenczébe ment az „Adria" kivételével. (O. C.)

Hadi mozgalmak. — A brüsseli lapok azt állitják, hogy a franczia-szárdok f. 15-kén kezdik meg a Vaillan-hegy által kidolgozott terv szerint támadó hadmivleteiket. Azon hadsereket, melyek már jelentettünk, s mely egy erősb hadtestnek a jobb szárnyról a robbio-piacenzai vonalon a trebbiai völgyön át R. I. v e r g a r ó i g előhaladtából áll, turini sürgönyök szerint egy P i a c e n z a ellen intézendő csapás czéljával birt, s így ez leendett az első támadó hadmivelet, hahogy az egy kém elfogatása folytán fol nem fődozteteit s meg nem hiusittatott volna. Vailjon ezen előleges és csak diversio jellentőségével birható mivelet meghiusulta gyorsitaságának-e vagy éppen elhalasztotta a nagy támadási mozdulatokat? ezt már a legközelebbi napok megmutathatják. Annyi bizonyos, hogy a támadás igen nehéz lesz, mert az egyenesen egy a Po és Sesia közti szögben erős állást foglalt, a folyó-átmeneteken urkodó ellenség ellen leend intézve, mely a védelem minden előnyeit kezében tartja, s mindamellett is éppen akkor, midőn a támadó haderők mind egy ponton lesznek elfoglalva, nagy erővel előtörhet s ott keresheti az eldöntést, hol azt legbizonyosabban feltalálhatni hiszi. Abból, hogy a szerdségesek C a s a l e várában az ott levő 14,000-en felül még 16,000 ember akartak összpontositani, s a v a l e n z a i helyőrséget is erősitik, azt következtetik a turini tudósitók, hogy a franko-szárdok e két erődtett hely ágyuinak oltalma alatt szándékoznak a Pón átkelni. Tehát itt leane a hic Rhodus hic salta.

A franczia császár mint látszik csakugyan nem akar sokáig késlekedni. A máj. 13-kán Genuában az o l a s z o r s z á g i hadsereghez intézett első napiparancsa élénk tüstént azzal idővázi katonáit, hogy azért jött, miszerint ólket ütközetbe vigye. Szent ügynek mondja, a mivelt világ rokonszenve által támogatottnak azt, melyért küzdeniök kellend. Aztán rögtön felidézi emlékezetőkben a szokott napoleoni emlékeket, mondván: „Nem szükséges, hogy hazgalmatokat feltüzljem; minden hadihely egy győzelmet hozand emlékezetetekbe. A régi Romában a szent ui mürványán felirathoz csatlakozott, hogy a népet nagy tetteire emlékeztesse; ekként fogtok most ti is, midőn Mondovi, Marengo, Lodi, Castiglione, Arcole és Rivolin át fogtok vonulni, egy másik szent utra lépni tele ezen dicső emlékekkel. Maradjatok hük azon szigoru katonai fegyelemhez, mely a hadsereg becsületétt teszi. Itt, ezt ne feledjétek, nincs más ellenség azonkivül, mely ellenetek küzdeni fog. A csatában tartsatok szorosan össze s ne hagyjátok el soraitokat, hogy előre szaladjatok. Ovakodjatok a hanyagság bucsalomtól: ez az egyetlen, a miől tartok. Az uj csapatnyus fegyverek csak távolról veszélyesek, azok nem fogják gátolni, hogy ugy mint egykor, a szurony legyen a franczia gyalogság rettentő fegyvere. Katonák! Teljesitsük mindnyájan kötelességünket s bizzunk az Istenben. A haza sokat vár tőletek. Már is Francziaország egyik végétől a másikig hangzanak egy szerencsés jós ezen szavai: Az uj olaszországi hadsereg méltó lesz öregebb testvéreire."

Igy szól Ill. Napoleon első napi parancsa; mi nem kivánjuk azt birálat alá venni, megbirálandják azt a várt események.

Az ausztriai hadsereget illetőleg a Gaz. di Venez. szerint Gyulai Ibszngy a maga főhadiszállását, mely máj. 7-ig M o r t a r a-ban volt, máj. 9-kén V e r c e l l i b e tette át s ott az ottani órsök, monsignore ksi Conti d'Augennes palotájában ütött tanyát, s igy már ezáltal is tökéletesen megczáfolvák azon külföldi tudósitások, hogy az ausztriaiak Vercelli odahagyásával a Sesia mögé vonultak vissza. E tudósitás turini sürgönyök alapján kelt; de a szárdok ugy látszik nem csak szerencsétlen tudósitók, hanem a csatatéren sem tanusitják, hogy a multnak hibáival többé nem birnak. Igy a franczia parancsnokok már is két hibát vetnek szemükre. Egyik volt a c o r n a l e i átkelésnek meg nem akadályozása; B a r a g u a y d'H i l l i e r s-nek pedig vétele után állitólag M a c - M a h o n tábornokot rögtön a Vaudiszállásra küldé, hogy a piemonti tábornokok hanyagsága ellen panaszt emeljen. A másik szemrehányás C a n r o b e r t tábornagyról jött, ki a D o r a-vonal nagy megerősitését rová meg s az ott hasztalanul álló csapatokat Alessandriába rendelé. Valjon a szárd parancsnokok nem tehetnek-e szintén szemrehányást szövetségeseiknek, nem tudjuk, de hiszszük, miképp az első szemrehányás az lesz, hogy a hatalmat kezükből kivették. (B. H.)

Az „Ind. Belge" szerint a lyoni sereg parancsot kapott Olaszországba elindulni, hol a 6. hadtestet képezendi. A 7-ik hadtest is meg fog alakittatni, mely álland 10 gy. ezredből, 2 vadász zászlóaljból és 8 könnyu lovasezredből. — A franczia tengerészminiszter megparancsolá, hogy 5 fregát a lehető gyorsasággal felszereltessék. Azon bizottmány, mely a franczia partok védelmezésének kérdésével foglalkodott, bevégezte munkálatait s beadta jelentését. Ugy számitják, hogy ekkorig mór 23,000 önkéntyes vett szolgálatot az olaszországi hadseregben. — A császár számára rendelt sátor m. vasárnap ment el Genuába. Az kék és fehér csikós vászonból van készitve és bélelve. Magassága mintegy 5 metre (15 láb). A sátor belseje három helyiségre, a terem, háló- és öltözékszobára van osztva. Minden osztálynak külön bejárása van. Egy tábori ágy, több tábori szék a sztalok képezik a butorzatot. Az részben még az első császárságból származik. A legnagyobb gyorsasággal lehet azt szétszedni és felállini s sulya igen csekély. A krimi háboru alatt készült, de használat alá nem került.

T u r i n, máj. 9. A „Nord"-nak irják: Culoz felől az országut rakva franczia hadoszlopokkal, melyek még folyton folyva lejtenek ák a Cenis-hegyről. Susában Niellók van elfoglalva hadiserge első osztályainak elfogadásával. Jelenleg a tüzérségen és lovasságon a sor. Holnap s holnapután 5 hiszsel ezred érkezik meg.

Két nap óta tömegek nyomulnak Chivassó s a Dora-Baltea vonal felé. Lanuemora és Cavour szemlétartásra oda mentek. Aggódnak a piemonti hadsereg baloldalának megkerülése a Turin megtámadása miatt. Ez okból a király gyermekeit Mondonibe vinnék. — A francziák Casale

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

és Alessandria védelmét vették magokra. A piemonti csapatok az egész vonalra szétoszták s lovassággukból telepítenek ki az előőrsök.

Ujabbak. — A csatatérről még semmi positiv adattal nem szolgálhatunk. Bobbionak most franciák majd osztrákok által való elfoglalásáról van most főhely szó; az adatok azonban annyira zavartak, hogy eligazodni lehetlenség. Ténynek látszik lenni, hogy a nagyobb kémlőjáratok megkezdődtek, mit abból következtethetni, hogy a szárd előőrsök már Stradella felé is előmentek volna a piancenzai uthan, honnan azonban Voghera mögé visszanyomattak, a máj. 16-kai turini sürgöny szerint. A „Moniteur"-nek azonban Alessandriából máj. 16-káról kelt sürgönye szerint a franciák, a rosz idő daczára elfoglalták a főhadvezér által kijelölt hadállásokat.

Alessandria, máj. 17. A császár tegnap Valenzában volt: ott megszemlélte az előőrsöket s Pó vizállását megvizsgálta. Ma meglátogatta Victor Emmanuel királyt ennek Occimianoi főszállásán. 5 órakor délután ismét visszatért Alessandriába. Az idő javult.

Bécs, máj. 17. Axon hir, hogy a francia hajóhad Velencze előtt megjelent, nyomaszto hatást gyakorolt az esti börzére. Némelyek tudni akartak, hogy Oroszország új követségeket lépett fel Sztambulban, mi ott rémületet idézett elő. Napoleon főhadiszállása még mindég Alessandriában van. (P. L.)

— Willisen tbk küldetése következtében Ausztria és Poroszország már megegyeztek volna két figyelő-hadsereg felállításában, melyből mindenik 200,000 emberből állna egyik ausztriai, másik porosz főparancsnoksag alatt; — ha e hir megvalósul — akkor elenyészik minden aggodalom, a frankfurti ujabb események miatt.

London, máj. 15. Az ellenzék el van lökelve a ministerium megbuktatására. Törökország helyzete itt nagy aggodalmat okoz; uj europai bonyodalmaknak néznek elibe.

London, máj. 17. A „Times" mondja: ha Poroszország részvesz a háboruban, nem szükség hogy Anglia Poroszországgal egy uton járjon; mindamellett is nem hisznek a semlegesség tartósságában.

London, máj. 18. Az „Advertiser" tudósitása szerint: Francia- és Angolország mérges diplomatiai levelezést folytatnak azért, hogy az utóbbi az osztrák hajóknak Maltában menedékhelyet adott.

Brüssel, máj. 17. Az „Indépendance" jelenti: Egy franczia rajnai hadseregnek Pelissier fövezényelete alatti alakitása el van határozva; 18 gyalog —és 13 lovasosztályból álland. — Anglia nem kivánja többé Franciaországtól, hogy minden hadi működésről lemondjon az adriai tengeren, hanem csak a keleti partoknak Cattarótól Trieszig való semlegesitését sürgeti.

— Thouvenel utasitást kapott, hogy ismét Stambulba menjen, miután a fenyegető lerongzás a görög lakosság között nehézségeket idézhetne elő, melyek az ő jelenlétét sürgősen igényelhetnék!

Berlin, máj. 18. Ide érkezett tudósitások szerint a francia csapatok, melyek a Cenis-hegyen mentek át, már most oly veszteségeket szenvedtek, mintha egy véres ütközetben lettek volna, a katonák roszul voltak öltözve s az esős időnek kitéve; most alig férnek a korodákban. A szállitások megkéste miatt a hadmüveletekben változás történt.

Brüssel, máj. 16. Tegnap Párisban mindazon porosz s belga lapok lefoglaltattak, melyek a porosz kamarai-vitákat hozták. — Az „Indép." szerint, Chasseloup-Laubat tengerészeti miniszterré s Hamelin admirál nagykanczellárrá nevezteték ki. — A római helyőrség 9,000 főre szaporittatik.

— Egy bécsi sürgöny szerint Oroszország ismét követeléssel lépett fel Stambulban, mi ott rémületet idézett elő. Ha e hir alapos: az uj keleti háborunak volna előpostája. Azonban be kell várnunk a további megerősitést s a követelés meghatározását, mielőtt annak roppant fontosságára és horderejére utalhatnánk. Törökországban egyébiránt már beláttak a törökök az Ausztriával való szövetkezés szükségességét. Riza pasának egy ünnepélyes nyilatkozatából ez tünik ki. Nem éppen lebeljen, hogy Oroszország ezen szövetségre vonatkozólag emlithetett szót Stambulban. M. S.

Stámbulból szóló tudósitások szerint, a mint Marseilleből máj. 12-ről távirjak, Kuza hg elhatározta, hogy hadseregét hadi lábra állitsa. Továbbá a diván a fejedelemségek megszállását elvileg elhatározata, hanem a bessarabiai seregtől fel, mely 50,000 főre van emelve.

Becsi börze.	Május. 20.
Nemzeti kölcsön 100 pfrtért	63.60.
Metalliques 5 perc. „	58.30.
Urbéri papir, magyar. „	—
„ erdélyi „	57
Bankrészvény	706.
Angolsorgi váltó 100 fl. d. a. o.	126.50.
Cs. k. tallyu arany darabja	6.72.
Korona „ „ „	19.85.

T. és felelős szerkesztő DÓZSA DÁNIEL.

MAGÁN HIRDETÉSEK.

(669) (5—3)

Moll

SEIDLICZI PORA.

Az utolsó párisi világmükiállitáson a hivatalos Wiener-Zeitung szerint minden hasonló házi orvosszerek felett **egyes-egyedül** méltatott **jutalom-medaillere**, s a nemzetközi biróság ezen souverain itélete által megczáfolhatlan bizonyitvány van advva arról, hogy ezen készitmény minden kül- és belföldi ilyszerü készitményeket jóságával és becsességével felülmul.

Egyedüli központi szállító raktár: Becsben a Gólya czimerü gyógyszertár, Tuchlauben, a Wandl-hotell 1 szemben.

Egy bepecsételt satul ára: **1 fl. 12 kr** p. p., a melyhez pontos használásmódi utasitás van mellékelve, különböző nyelveken.

Főraktár Kolozsvárt: RITTER TRAUGOTT özvegye gyógyszertára, b. Monostorutczában, Szászváros on SPECH gyógyszerésznél, Beszterczén SZONGOTT, Déván BUCHLERNÉL.

Ezen Seidlitz-porok, melyeket mindenütt számtalan példák és hosszas tapasztalás oly hasznosaknak talált, hogy azok hire a birodalom határait tulszárnyalta. Hogy MOLL féle Seidlitz-porok mind gyógyerővel birnak jelesen a gyomorbajokban és szorulásokban, hogy mind segélyt nyujt a májbajokban, szorulásokban, aranyérben, szédülésben, szivdobogásban, vértolulásban, gyomorgörcsben, nyálkakórságban s különböző női betegségekben, azt megállapitott tények bizonyitják, és számtalan ingerlekeny személyeknek nyujtott lényeges könnyitését és uj tettert ezen szerek okos használata.

Ugyan ott mindig kapható: Csuka-máj olaj (Darrsch Leberthran-ölh).

(679) (7—7)

Kolozsvártt Stein János s Maros-Vásárhelyt Wittich József könyvkereskedésében kapható:

HATVANI MIHÁLY,

TÖRTÉNETI ZSEBKÖNYV

Rajzok a magyar történetből.

Ára 3 ft 90 kr. osztr. ért.

SZALAY LÁSZLÓ

ADALÉKOK

a magyar nemzet történetéhez

a XVI-dik században.

Ára: 2 forint 40 krajczár osztr. értékben.

FEKETE MIKLÓS,

Hires alföldi betyár

ROZSA SANDOR

viselt dolgai, perbe fogatása és elitéltetése.

Ára: 80 ujkrajczár.

ASZALAY JÓZSEF,

SZELLEMI RÖPPENTYŰ

történelmi s humoristikai szinezettel. Ára 3 ujft.

CZILCHERT R.

Állattenyésztési eszmék

szemközt a Magyarországon jelenleg alapból megváltozott gazdalkodási viszonyokkal.

Ára 1 ujforint.

JÓZSIKA MIKLÓS

régiebb és újabb

NOVELLÁI.

4 kötet ára 4 ujforint.

LATIN-MAGYAR

ISKOLAI SZÓTÁR

Dolgozta

nehány kolozsvári tanár.

Szerkesztették

Finály Henrik és Régeni István.

62 iv. N.-8-rét.

Sürü diszes nyomással ára 5 pfrt.

E munka a legjobb, és legujabb philologiai kútfőkből nagy gonddal van egybeszerkesztve, és történelmi, hitregei és régiségtani magyarázataival, a hiányzó ebbeli kézikönyveket is nagy mértékben pótolja. A szerkesztők mint tapasztalt szakianiók mindent elkövettek, hogy e munkával biztos és könnyen kezelhető vezért nyujtsanak a gymnasiumi ifjuságnak az őskori romai remekirók olvasására.

Hogy a könyv megszerzése az iskolákra nézve könnyebb legyen, a kiadó az egyenesen nála megrendelt példányokat bérmentesen szállitja rendeltetések helyére, és minden egyszerre rendelt tiz példány után egy tiszteleti példánynyal szolgál. — Kötve egész angol-vászonban 5 frt 40 kr.

KORNIZS ILONA

TÖRTÉNETI REGÉNY ÖT KÖTETBEN.

Irta

DÓZSA DÁNIEL.

Kiadja HECKENAST GUSZTÁV 1859.

Ára az öt kötetnek 5 ft osztrák értékben.

ZANDIRHÁM.

Székely hóskötémény.

Irta **DÓZSA DÁNIEL.**

STEIN J. birományа.

A tiszta sprő petit betükkel 320 lapra terjedő s izletes kötetbe fuzött könyv ára 2 forint 10 kr. o. ért.

(600) (4—3)

Egy 3 kofferekkel ellátott utazó ügyes négy üléstí szekér eladó. Értekezni lehet sétatérutczában, 2-dik szám, házmál, Satler Müllernél.

(689) (2—2)

Oroszhegyi Józsa,

orvostudor és szülész,

értesiti ismerőit s mindazokat kik orvosi segélyével élni kivánnak, hogy lakása f. évi májustól fogva van

Kolozsvártt, nagypiacz, 3 szám.

(688) (2—12)

STÁJER FŰNEDV,

mellbetegeknek.

Grácz és Bécs városok legügyesebb orvosi megyzőzódése s igazolások szerint ezen mellnedv a jelenben meglepőlez tüntette ki köfékony hatását különösen a köhögés, nátha, hurut, torok- és mell-fájásban, ugy hogy sokaknak szükségül vált és azoknak tulajdon nyelhetésük szerint csupán ezen szerrel kóstatásuk nyugalmasb éjeiket s betegségök javulását.

Nagyon ajánlható ezen nedv utazóknak. Kellemes ize miatt nemcsak gyermekeknek hasznos, hanem korosabbaknak, kiváltódobetegeknek enyhülést szerez, s főleg rekedtség ellen ajánlható.

Meglétükrunk vehetnek szükség szerint, evés előtt s után rövid időkel, naponként 1 vagy 3 evőkanalnyal; ugyan annyiszor adathatik gyermekeknek, koruk szerint.

Gyógyvizek:

Ivándai, Gleichenbergi, Szelti, Karlsbaadi és Budai.

Kapható Kolozsvárt KOZÁK EDUÁRD „katonā"hoz czimzett fűszerkereskedésében.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.